

167. Bijbelstudie over
HET HERSTEL VAN ISRAËL
SHIQUM YIS'RA'EL
שִׁקוּם יִשְׂרָאֵל

Deel 2: Ezechiël 36:16-38

In het eerste deel van deze studiereeks spreekt de Eeuwige bij monde van de profeet tot de verwoeste bergen van Israël en kondigt het herstel van het land en de terugkomst van het volk Israël aan. In het tweede deel spreekt de profeet over en tot de Israëlieten.

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:16-19

“Het woord van de Eeuwige kwam tot mij: Mensenkind, toen het huis Israëls nog in zijn land woonde, heeft het dat verontreinigd door zijn handel en wandel. Als de maandelijkse onreinheid, zo was hun wandel in Mijn ogen. Daarom stortte Ik Mijn grimmigheid over hen uit vanwege het bloed dat zij in het land vergoten hadden, en omdat zij het verontreinigd hadden door hun afgoden. Ik verstrooide hen onder de volken, zodat zij over de landen verspreid raakten; naar hun handel en wandel richtte Ik hen.”

In deze verzen legt de Eeuwige uit, waarom Hij Zijn volk Israël destijds uit het Beloofde Land verdreven, onder alle volken verstrooid en over alle landen verspreid heeft. Ook bij monde van de profeet Jeremia deed Hij hierover Zijn beklag: *“Ik bracht u toch in een vruchtbaar land om de vrucht en het goede daarvan te eten; doch toen gij daar waart gekomen, hebt gij Mijn land verontreinigd en Mijn erfdeel tot een gruwel gemaakt!”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 2:7). *“Daarom zal Ik eerst hun ongerechtigheid en hun zonde dubbel vergelden, omdat zij Mijn land hebben ontwijfd met het aas van hun gruwelen en afschuwelijkheden, waarmede zij Mijn erfdeel hebben vervuld.”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 16:18).

In יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 39:23-24 wordt de strekking van de verzen 16 t/m 19 van hoofdstuk 36 nog eens herhaald: *“En de volken zullen weten, dat het huis Israëls om zijn ongerechtigheid in ballingschap is gegaan; omdat zij Mij ontrouw geworden waren, had Ik Mijn aangezicht voor hen verborgen en hen overgegeven in de macht van hun tegenstanders, zodat zij allen door het zwaard vielen. Naar hun onreinheid en hun overtredingen heb Ik hen behandeld en Mijn aangezicht voor hen verborgen!”*

Het land, in dat de Eeuwige Zijn volk gebracht had na de tocht door de woestijn, het land dat Hij hun voorouders onder ede beloofd had, was een uitermate goed en heilig land. Het is daarom volstrekt onbegrijpelijk, dat zij dit land stelselmatig verontreinigd en ontheiligd hadden ondanks herhaalde oproepen om dit niet te doen. Zij maakten het land daarmee onbewoonbaar voor hen zelf, want in G'ds ogen waren zij door hun kwade praktijken even onrein als een vrouw die ongesteld is.

Omdat zij naar Zijn nadrukkelijke waarschuwingen niet wilden luisteren en Zijn wetten niet wilden naleven heeft de Eeuwige hen reeds door Moshe [Mozes] laten aankondigen, dat Hij de Israëlieten later uit het Beloofde Land zal verwijderen en hen onder de volken zal verstrooien: *“Maar u zal Ik onder de volken verstrooien en Ik zal achter u het zwaard trekken, en uw land zal een woestenij zijn en uw steden een puinhoop. Dan zal het land zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, al de dagen dat het woest ligt en gij in het land uwer vijanden zijt; dan zal het land rusten en zijn sabbatsjaren vergoeden. Al de tijd der verwoesting zal het rusten, de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren, toen gij daarin woondet.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 26:33-35). *“Maar het land zal door hen verlaten worden en het zal zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, terwijl het verwoest ligt zonder hen, en zij zullen hun ongerechtigheid boeten, omdat, ja, omdat zij Mijn verordeningen versmaadden en van Mijn inzettingen afkeer hadden.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 26:43). *“De Eeuwige zal u verstrooien onder alle natiën van het ene einde der aarde tot het andere ... Gij zult onder die volken geen rust vinden noch een rustplaats*

voor uw voetzool; de Eeuwige zal u daar een bevend hart geven, ogen vol heimwee en een kwijnende ziel! Zonder ophouden zal uw leven in gevaar verkeren; des nachts en des daags zult gij opschrikken en van uw leven niet zeker zijn.” (דְּבָרִים D'varim [Deuteronomium] 28:64-66).

Zij waren dus ruim van te voren al gewaarschuwd en zij wisten maar al te goed dat dit zou gebeuren als zij zich niet aan G'ds geboden en inzettingen zouden houden en toch negeerden zij deze waarschuwingen keer op keer en deden wat een gruwel in G'ds ogen was met alle gevolgen vandien. Zo werden de tien noordelijke stammen reeds in 722 v.g.t. weggevoerd door de Assyriërs en de twee zuidelijke stammen met de Levieten in 586 v.g.t. door de Babyloniërs. In 70 g.t. en 135 g.t. verstrooide de Eeuwige de weer teruggekeerde Israëlieten opnieuw over de hele wereld in vervulling van Zijn woord. Slechts een klein overblijfsel van de Israëlieten bleef achter in het land van hun voorouders.

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:20

“En bij alle volken waar zij kwamen, ontheiligden zij Mijn heilige naam, doordat men van hen zeide: Dezen zijn het volk van de Eeuwige, maar toch moesten zij weg uit Zijn land.”

Natuurlijk had de Eeuwige het volste recht om het ongehoorzame volk te straffen en uit het land dat Hij hen beloofd had weer te verdrijven. Wij begrijpen dit wel, maar de heidense volken aan wie Hij de overwinning gaf en in wiens handen de Israëlieten terecht waren gekomen, begrepen het blijkbaar niet, want zij trokken daar de verkeerde conclusies uit. In plaats van te beseffen hoe streng de Eeuwige degenen straft, die Hem verachten en Zijn wetten naast zich neerleggen dat Hij daarvoor zelfs Zijn eigen volk niet ontziet, gingen de volken, die hen onderdrukten ervan uit, dat zij en hun afgoden sterker waren dan de Israëlieten en dat de G'd van Israël niet bij machte was, Zijn eigen volk tegen hen te beschermen.

Dat laatste komt vooral in de vertaling van vers 20 in Het Boek duidelijk naar voren: *“Maar toen zij onder de volken waren verstrooid, vormden zij een smet op Mijn naam, omdat de volken zeiden: Dit zijn de onderdanen van G'd en Hij kon hen niet eens beschermen tegen het onheil?”* Daarom roemden hun overheersers zichzelf in hun hoogmoed en zij lasterden G'ds heilige naam voortdurend.

Wat heeft de Eeuwige daarmee gewonnen? Helemaal niets! Kwamen de Israëlieten door hun wegvoering en verstrooiing tot inkeer en berouw? Nee! Kregen de volken daardoor ontzag voor Hem en verheerlijkten zij Hem? Nee! Integendeel! De hele wegvoering en verstrooiing bleek voor niets te zijn geweest zoals de profeet Jesaja schreef: *“Want om niet is Mijn volk weggevoerd, zijn overheersers maken getier, luidt het woord van de Eeuwige, en voortdurend, de gehele dag, wordt Mijn naam gelasterd!”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 52:5).

Sha'ul [Paulus] doelde op deze tekst, toen hij zijn Joodse volksgenoten voorhield, dat zij, die beweerden de Tora te kennen, juist door het overtreden daarvan de ongelovige heidenen gegronde aanleiding gaven om G'ds naam te lasteren: *“U laat u voorstaan op de Wet, maar onteert G'd door de Wet te overtreden, want er staat geschreven: Door uw toedoen wordt de naam van G'd onder de volken gelasterd!”* (Romeinen 2:23-24, Nieuwe Bijbelvertaling). Groot Nieuws Bijbel: *“U beroemt u op de Wet van Mozes, maar door de Wet te overtreden maakt u G'd te schande! Want er staat geschreven: Het komt door u dat de heidenen de naam van G'd lasteren!”*

Dat de volken G'ds naam lasterden omdat zij ten onrechte veronderstelden dat de Eeuwige Zijn volk verworpen had of niet machtig genoeg was om het tegen hen te beschermen, was precies datgene, wat Moshe [Mozes] Hem voorhield, toen Hij de Israëlieten in de woestijn vanwege hun opstandigheid wilde doden: *“Als U nu iedereen van dit volk doodt, zullen alle volken die over Uw daden hebben gehoord, zeggen: De Eeuwige was zeker niet in staat om dat volk naar het land te brengen dat Hij hun onder ede beloofd had. Daarom heeft Hij hen in de woestijn afgeslacht! Laat daarom zien hoe groot Uw verdraagzaamheid is, Eeuwige. U heeft immers zelf gezegd: De Eeuwige is geduldig en trouw; schuld en misdaad vergeeft Hij, al laat Hij niet alles ongestraft en al laat Hij voor de schuld van de ouders de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde. Ik smeek U, toon Uw grote trouw en vergeef dit volk zijn schuld, zoals U het steeds vergiffenis hebt geschonken, van Egypte af tot hier toe. De Eeuwige antwoordde: Ik zal vergeving schenken, zoals je vraagt!”* (במדבר B'mid'bar [Numeri] 14:15-20, Nieuwe Bijbelvertaling). Omdat de schande, waaronder de Israëlieten in de verstrooiing gebukt

gingen, op de Eeuwige terugviel met het gevolg, dat Zijn naam door de volken gelasterd werd, besloot Hij ook nu, net als in de woestijn, om ter wille van Zijn heilige naam in te grijpen en een keer te brengen in het lot van Zijn volk.

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:21

“Dit deed Mij leed om Mijn heilige naam, die het huis Israëls ontheilgd had onder de volken in wier gebied zij gekomen waren.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Het deed Mij verdriet dat Mijn heilige naam zo door het volk Israël ontwijgd werd, bij alle volken waar het kwam.”* Groot Nieuws Bijbel: *“Het griede Mij diep dat Mijn heilige naam zo door het slijk gehaald werd, overal waar de Israëlieten kwamen.”* Het Boek: *“Ter wille van Mijn heilige naam, die door Mijn volk overal ter wereld ontheilgd is, zal Ik ingrijpen!”*

Hoewel de Israëlieten Zijn mededogen niet verdiend hadden, beloofde de Eeuwige bij monde van de profeet, dat Hij hen uit de verstrooiing zal halen en terug zal brengen naar hun eigen land om Zijn naam, die door de heidenen gehoond en gelasterd werd, opnieuw te heiligen. Ook in hoofdstuk 20 zegt Hij duidelijk, dat dit de reden is voor Zijn handelen: *“Maar Ik heb gehandeld ter wille van Mijn naam, om die niet te ontheiligen ten aanschouwen van de volken in wier midden zij woonden, voor wier ogen Ik Mij aan hen had bekendgemaakt door hen uit het land Egypte te leiden.”* (יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 20:9). *“Maar Ik heb gehandeld ter wille van Mijn naam, om die niet te ontheiligen ten aanschouwen van de volken in wier midden zij woonden, voor wier ogen Ik hen had uitgeleid.”* (יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 20:14).

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:22

“Daarom, zeg tot het huis Israëls: Zo zegt Adonai haShem: niet om uwentwil doe Ik het, o huis Israëls, maar om Mijn heilige naam, die gij ontheilgd hebt onder de volken in wier gebied gij gekomen zijt.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik zal ingrijpen, volk van Israël, niet omwille van jou, maar omwille van Mijn heilige naam, die je hebt ontwijgd bij de volken waar je gekomen bent.”* Het Boek: *“Ik breng u weer terug, maar niet omdat u dat hebt verdiend. Ik doe het om Mijn heilige naam te beschermen, die u onder de volken te schande hebt gemaakt.”*

De Eeuwige nam het besluit, Zijn volk gratie te verlenen en de verbanning uit Zijn land op te heffen. Maar Hij zegt daar uitdrukkelijk bij, dat het hierbij niet gaat om een strafvermindering wegens goed gedrag en zij dus ook niet de illusie moeten hebben, dat zij hun vrijlating verdiend zouden hebben.

Nee, keer op keer maakt Hij hen duidelijk, dat Hij dit uitsluitend doet omwille van Hemzelf: *“Terwille van Mijzelf en van de eer van Mijn naam zal Ik Mijn toorn bedwingen en u niet wegvagen. Ik louterde u in een oven van ellende, maar vond geen zilver. U bent waardeloos, er is niets goeds in u te vinden. In Mijn eigen belang zal Ik u Mijn toorn besparen en u niet vernietigen. Als Ik dat wel zou doen, zouden de heidenen zeggen dat hun goden Mij hebben overwonnen. Ik sta Mijn eer aan niemand af!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 48:9-11, Het Boek). *“Daarom, zo zegt Adonai haShem, nu zal Ik een keer brengen in het lot van Ya'aqov [Jakob] en Mij ontfermen over het gehele huis Israëls, en ijveren voor Mijn heilige naam!”* (יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 39:25).

יְחֶזֶקֶל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:23

“Ik zal Mijn grote naam die onder de volken ontheilgd is, die gij te midden van hen ontheilgd hebt, heiligen; en de volken zullen weten, dat Ik de Eeuwige ben, luidt het woord van Adonai haShem, wanneer Ik Mij voor hun ogen aan u de Heilige zal betonen.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik zal Mijn grote naam, die door jullie bij de volken is ontwijgd, weer aanzien verschaffen! Die volken zullen beseffen dat Ik de Eeuwige ben, spreekt Adonai haShem.”* Het Boek: *“Ik zal Mijn grote naam, die u hebt ontheilgd, eer aandoen en de volken van de aarde zullen daardoor weten dat Ik de Eeuwige ben! Ik zal in hun ogen worden geëerd door u te bevrijden uit de ballingschap.”* Groot Nieuws Bijbel: *“Omdat jullie een smet op Mijn*

naam geworpen hebben bij andere volken, zal Ik hun laten zien dat Ik een machtige en heilige G'd ben! Dan zullen ze erkennen dat Ik de Eeuwige ben. Jullie gebruik Ik om de volken te tonen dat Ik de heilige G'd ben."

De nadruk ligt in dit vers dus niet op hetgeen de Eeuwige voor Zijn volk doet, maar om de reden waarom Hij het doet. Hij wil namelijk dat iedereen erkent dat Hij alleen de Eeuwige is, de machtige en sterke G'd, de Heilige! Hij brengt het volk Israël terug uit de verstrooiing om te bewijzen dat Hij de Almachtige is: "Als Ik hen uit het gebied der volken terugbreng en hen uit de landen van hun vijanden verzamel, dan zal Ik Mij voor het oog der talrijke volken aan hen de Heilige betonen. En zij zullen weten, dat Ik de Eeuwige hun G'd ben, zowel wanneer Ik hen in ballingschap wegvoer onder de volken, als wanneer Ik hen weer in hun eigen land verzamel, zonder dat Ik iemand van hen daarginds achterlaat!" (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 39:27-28). "Zo zegt Adonai haShem: Als Ik het huis Israëls bijeenverzamel uit de natiën, in wier land zij verstrooid zijn, dan zal Ik Mij ten aanschouwen van de volken aan hen de Heilige betonen, en zij zullen wonen in hun land, dat Ik aan mijn knecht Ya'aqov [Jakob] gegeven heb." (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 28:25).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:24

"Ik zal u weghalen uit de volken en u bijeenvergaderen uit alle landen, en Ik zal u brengen naar uw eigen land."

Nieuwe Bijbelvertaling: "Ik leid jullie weg bij die volken, Ik breng jullie bijeen uit die landen en laat je naar je eigen land terugkeren." Groot Nieuws Bijbel: "Ik haal jullie bij vreemde volken vandaan, Ik breng je uit die verre landen terug naar je eigen land."

Niet alleen hier in vers 24 belooft de Eeuwige, Zijn volk uit de verstrooiing bijeen te brengen en naar hun eigen land te laten terugkeren, maar keer op keer komen wij deze heerlijke belofte in de profetische boeken tegen: "Zo zegt Adonai haShem: Ik zal u vergaderen uit de volken en u bijeenbrengen uit de landen waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israël geven." (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 11:17). "Als in een liefelijke reuk zal Ik behagen in u hebben, wanneer Ik u voer uit het midden der volken. Dan zal Ik u uit de landen waarin gij verstrooid zijt, bijeenbrengen en Mij aan u de Heilige betonen ten aanschouwen van de volken. En gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben, als Ik u in het land van Israël brengen zal, in het land dat Ik gezworen heb aan uw vaders te geven." (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 20:41-42). "Zie, Ik breng hen uit het land van het noorden en verzamel hen van de einden der aarde; onder hen blinden en lammen, zwangeren en barenden tezamen; in een grote schare zullen zij hierheen terugkeren." (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 31:8). "Hoort het woord van de Eeuwige, o volken, verkondigt het in verre kustlanden en zegt: Hij, die Israël verstrooide, zal het verzamelen en het behoeden als een herder zijn kudde." (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 31:10).

Door de eeuwen heen hebben de gelovigen deze teksten met gemengde gevoelens gelezen, want enerzijds wist men wel dat de G'd van Israël Zich altijd aan Zijn beloften houdt, maar men twijfelde aan de andere kant, of men het wel letterlijk moest nemen wat daar staat. Gezien het feit, dat het voormalige land van melk en honing in de loop der tijden dermate verwoest, ontbost en kaalgevreten was dat het in een dorre woestijnlandschap gedegenereerd is en bovendien door machtige mogendheden werd overheerst die zich niet zomaar eruit lieten schoppen leek het niet realistisch om een letterlijke vervulling van de profetieën in overweging te nemen.

En toch is dat wat niemand ooit voor mogelijk had gehouden daadwerkelijk uitgekomen: sinds het begin van de vorige eeuw, maar vooral na de Tweede Wereldoorlog zijn miljoenen Joden uit meer dan honderd landen naar het land van hun voorouders teruggekeerd ondanks alle tegenwerking door de bezetters en hun vrienden bij de Verenigde Naties. Toch toen op 1 mei 1948 de staat Israël was herboren, werden de deuren van het Beloofde land helemaal wagenwijd open gezet voor de terugkerende kinderen Israëls uit de hele wereld. Sindsdien is er geen enkel land en geen enkel volk, dat niet vertegenwoordigd is door de Joodse immigranten.

Zo telde bijvoorbeeld het aantal Joden in Turkije tijdens de Tweede Wereldoorlog nog ruim 125.000, maar in 1948 emigreerde het merendeel daarvan naar de nieuwe Joodse staat en daarom wonen er nu naar schatting nog slechts tussen de 17.000 en 22.000 Joden.

Vóór de Iraanse revolutie in 1979 leefden ruim 100.000 Joden in Perzië. Volgens de officiële cijfers van de Iraanse regering wonen op dit moment nog ongeveer 9.000 Joden in Iran, maar volgens de Joodse leiders zijn het er rond de 20.000 of zelfs 25.000. De rest is voornamelijk naar Israël geëmigreerd.

Joden behoorden tot begin jaren vijftig tot de belangrijkste bevolkingsgroepen in Irak. Toch sinds de staat Israël was uitgeroepen, werden zij zeer vijandig bejegend en gediscrimineerd, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot een massale uittocht. Tussen mei 1950 en augustus 1951 werden er in de Operatie Ezra & Nehemia ruim 110.000 Joden vanuit Irak naar Israël gevlogen, waaronder 18.000 Koerdische Joden. Via Iran ontsnapten nog eens 20.000 Irakese Joden naar Israël. In 2008 woonden er nog slechts enkele tientallen Joden in Irak en nu voor zover ik weet helemaal niemand meer.

De Bucharim zijn Joden uit Centraal-Azië die Buchori spreken, een Perzisch dialect. Zij woonden in het vroegere Emiraat Buchara, het huidige Oezbekistan en Tadzjikistan, dat ooit een aanzienlijke Joodse gemeenschap heeft gehad, vooral in de hoofdstad Buchara en de bekende handelsstad Samarkand. Toen de laatste Emir na de Russische Revolutie werd verdreven en de Sovjetrepubliek Buchara werd uitgeroepen, verslechterde de situatie voor de Joden, die massaal het land ontvluchtten. Tussen de jaren '20 en '30 zijn duizenden Bucharim naar Palestina geëmigreerd, maar de echte grote Exodus van Buchara-Joden naar Israël vond tussen 1972 en de late jaren '80 plaats. Begin jaren '90 waren er in Centraal-Azië bijna geen Joden meer over.

Vanuit India waren in augustus 2007 de eerste 1000 leden van de B'nei M'nashe op Ben Gurion gearriveerd en in januari 2013 is het 2000ste lid van deze stam na 2700 jaar vanuit India teruggekeerd naar Israël. De Aliya gaat nog steeds door, want het is de bedoeling om nog eens 7000 Joden uit deze regio naar huis te brengen. Toch zijn de B'nei M'nashe niet de enige Indiërs die aanspraak maken op de Wet op de Terugkeer, want in Zuid-India zijn er ook nog de B'nei Ef'rayim, die zich als nakomelingen van Israëlitische ballingen van de stam Ef'rayim [Efraïm] beschouwen. Een andere bekende Joodse gemeenschap is er in het Indiase Kuchin geweest, maar deze Kuchin-Joden wonen tegenwoordig allemaal in Israël. De grootste Joodse gemeenschap van heel India en zelfs Pakistan zijn de B'nei Yis'ra'el, waarvan ook velen nu met name in Ashdod, Be'er Sheva en Tel Aviv wonen.

Tot 1977 kwamen slechts kleine groepjes Ethiopische Joden naar Israël, maar tussen 1977 en 1984 kregen al meer dan 8.000 Falasha's van hun regering toestemming om hun land te verlaten in ruil tegen wapenleveranties vanuit Israël. Daarna kwam opeens een grote Exodus op gang: Tussen 21 november 1984 en 5 januari 1985 werden via een luchtbrug in de Operatie Mozes ruim 8.000 Falasha's vanuit Sudan naar Israël gebracht. In maart 1985 werden nog eens 494 Ethiopische Joden naar Israël overgevlogen in de Operatie Jozua. Van 23 t/m 25 mei 1991 werden in de Operatie Salomo binnen 36 uur en 25 minuten 14.324 Joden met 41 vluchten vanuit Addis Abeba naar Ben Gurion gebracht. De laatste 7.846 Joden die uit Ethiopië mochten vertrekken werden tussen november 2011 en augustus 2013 met de Operatie Duivenvleugels naar Israël gebracht.

U begrijpt, dat dit slechts het topje van de ijsberg is, want al in deze voorbeelden heb ik de in Israël woonachtige Joden uit Nederland, Duitsland en de rest van Europa, Amerika, Rusland en ga zo maar door, niet eens genoemd. Waar het om gaat is het feit, dat G'ds belofte uit Ezechiël 36:24 in onze dagen op wonderbare wijze wordt vervuld!

יִחְזַקְאֵל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:25

“Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles wat onrein is, van al jullie afgoden.”* De Eeuwige zal Zijn volk reinigen met het Water des levens, de werking van de Ruach haQodesh [Heilige Geest] om de gehele ziel te zuiveren van bedorven neigingen en gebreken evenals de Israëlieten in de woestijn verlost werden van hun onreinheid door het besprengen met het water der reiniging in במדבר B'mid'bar [Numeri] 19:1-22. Toch is het op de eerste plaats het bloed van Yeshua [Jezus], dat ons reinigt van alle zonde. (יְרוּחַן אֵל Yochanan alef [1 Johannes] 1:7). Ook via de profeet Jeremia gaf de Eeuwige de belofte, dat

Hijzelf de teruggekeerde Israëlieten zal reinigen van alles wat ze tegen Hem hebben misdaan en al hun zonden zal vergeven: *“Ja, Ik zal een keer brengen in het lot van Juda en Israël en hen opbouwen als weleer; Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, waardoor zij tegenover Mij gezondigd hebben, en Ik zal hun vergeven al hun ongerechtigheden, waardoor zij tegenover Mij gezondigd hebben en van Mij afvallig geworden zijn.”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 33:7-8).

We hebben zojuist gelezen, dat de teruggekeerde Israëlieten gereinigd zullen worden, maar velen zijn van mening, dat de reiniging al vóór hun terugkeer naar het land moet plaatsvinden. Zij zeggen, dat de Joden zich eerst moeten bekeren en berouw voor hun zonden moeten tonen om überhaupt in aanmerking te kunnen komen voor een terugkeer naar het land der belofte. Omdat er tot op heden nog geen collectieve bekering onder de Joden heeft plaatsgevonden en er derhalve nog geen sprake kan zijn van een collectieve reiniging zien zij dan ook in de stichting van de staat Israël en de terugkeer van Joden uit de hele wereld geen vervulling van de bijbelse profetieën daaromtrent.

Ik vind dit nogal een bekrompen denkwijze, die ons aan het standpunt van de chassidische Joden doet denken, die de staat Israël niet erkennen omdat deze naar hun mening pas wordt hersteld als de Mashiaach [Messias] komt. Beide opvattingen getuigen van weinig bijbelkennis, want hier in Ezechiël 36 en in andere profetieën zegt de Eeuwige duidelijk, dat Hij Zijn volk in onbekeerde toestand naar het land van hun vaders terug zal brengen en dat Hij hen pas na hun terugkeer van hun zonden zal reinigen. Ook staat er duidelijk geschreven, dat het volk al lang weer in het land woont als de Mashiaach komt, want Hij zal immers komen om hen te redden als alle volken der aarde tegen Jeruzalem zullen oprukken en tegen de Israëlieten ten strijde zullen trekken. Het is dus helemaal niet waar dat de Joden eerst bekeerd en rechtvaardig moeten zijn voordat G'ds beloften uit Ezechiël 36 in vervulling gaat om hen uit de verstrooiing terug te brengen. In de verzen 22 en 23 heeft de Eeuwige immers nadrukkelijk gezegd, dat Hij dit niet zal doen als beloning voor goed gedrag, maar puur omwille van Zijn naam! Hij noemt voor de vervulling van Zijn belofte geen voorwaarden waaraan Israël eerst moet voldoen, maar zegt ronduit, dat Hij hun terugkeer gebruikt om de volken te laten zien, dat Hij de almachtige, heilige G'd is en om hen Zijn grote kracht te tonen!

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:26

“Een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven.”

Dit komt vrijwel letterlijk overeen met vers 19 van hoofdstuk 11: *“Ik zal hun een hart geven en een nieuwe geest in hun binnenste, en Ik zal het hart van steen uit hun lichaam verwijderen en hun een hart van vlees geven...”* Het verschil ligt daarin, dat de Eeuwige dit in hoofdstuk 11 over de Israëlieten zegt, en in hoofdstuk 36 tegen de Israëlieten. Hij belooft hen, dat Hij een innerlijke verandering bij hen zal bewerken. Hun van zonden versteende harten, die onverzettelijk, ongevoelig en opstandig zijn, zal Hij van hen wegnemen en vervangen door zachte, warme en tedere harten van liefde, die zich in alles voegen naar Zijn wil.

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:27

“Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven en maken, dat gij naar Mijn inzettingen wandelt en naarstig Mijn verordeningen onderhoudt.”

Ook vers 20 van hoofdstuk 11 sluit naadloos hierbij aan: *“...opdat zij naar Mijn inzettingen zullen wandelen en naarstig Mijn verordeningen onderhouden.”* (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 11:20).

De Eeuwige sluit een nieuw verbond met Zijn volk: Hij geeft hen niet alleen een nieuw hart, dat zich naar Zijn wil voegt, maar schrijft Zijn Wet in hun hart: *“Dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord van de Eeuwige: Ik zal Mijn Wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven.”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 31:33a).

Hoe gaat Hij dat doen? Door middel van Zijn Geest, Ruach haQodesh. Hij heeft dit weliswaar éérst aan Zijn volk Israël beloofd, maar vanaf de overweldigende manifestatie van Zijn tegenwoordigheid op de Pinksterdag is zij eveneens voor de gelovigen uit de volken *“niet met inkt geschreven, maar met de Geest van de levende G'd, niet op tafelen van Steen, maar op*

tafelen van vlees in onze harten!” (2 Korinthiërs 3:3). G'ds Geest bewerkt, dat wij de Tora, die in onze harten en in ons verstand geschreven is, ook daadwerkelijk gaan gehoorzamen en in ons leven gaan toepassen. Elke week, als wij de Parasha lezen, breng ik dit opnieuw in gebed. Het is namelijk niet genoeg dat we de Tora, de Haftara en de corresponderende passage uit B'rit haChadasha lezen, maar het is de bedoeling dat we daar ook iets mee doen. Daarvoor hebben we de Ruach haQodesh nodig, die de Eeuwige ons zal geven, want dat heeft Hij ons in יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:27 beloofd: *“Ik zal jullie Mijn Geest geven en zorgen dat jullie volgens Mijn wetten leven en Mijn regels in acht nemen!”* (NBV). *“Doordat Mijn Geest in u zal wonen, zult u Mijn wetten gehoorzamen en doen wat Ik vraag!”* (Het Boek).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:28

“Gij zult wonen in het land dat Ik uw vaders gegeven heb; gij zult Mij tot een volk zijn en Ik zal u tot een G'd zijn.”

Ook deze heerlijke belofte wordt door drie andere teksten bevestigd: *“Ik breng hen terug en zij zullen binnen Jeruzalem wonen. Zij zullen Mij tot een volk en Ik zal hun tot een G'd zijn, in trouw en in gerechtigheid.”* זכריה Zechar'ya [Zacharia] 8:8). *“Zij zullen Mij tot een volk en Ik zal hun tot een G'd zijn.”* יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 11:20). *“Ik zal hun tot een G'd zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.”* ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 31:33).

Als de Eeuwige de Israëlieten teruggebracht heeft en zij weer in het land zullen wonen, dat Hij hun vaders gegeven heeft, dan zal Hij hen ook weer als Zijn volk aannemen en Hij zal weer hun G'd zijn, de G'd van Israël! Onvoorwaardelijk, want let goed op wat hier staat! Hij zegt niet: *“Als jullie Mijn volk willen zijn, dan wil Ik jullie G'd zijn”,* maar: *“Zij zullen Mijn volk zijn en Ik zal hun G'd zijn!”* Ziet u het verschil?

De G'd van Israël heeft Zich aan Zijn belofte gehouden en heeft waargemaakt wat Hij beloofd heeft: Hij is ermee begonnen, de Israëlieten uit de verstrooiing te halen en hen terug te brengen en een deel van Zijn volk woont weer in het land van hun voorouders. Zij hebben de kale rotsen weer met uitgestrekte bossen beplant, gevaarlijke moerassen en dorre woestijnen in vruchtbare landbouwgebieden veranderd en de ruïnes van hun verwoeste steden en dorpen weer herbouwd.

In de nacht van 14 op 15 mei 1948 werd de onafhankelijke Joodse staat uitgeroepen en Israël op één dag als natie geboren. Daarmee ging letterlijk de profetie in vervulling: *“Wie heeft zo iets gehoord, wie heeft iets dergelijks gezien? Wordt een land op één dag voortgebracht of een volk op eenmaal geboren? Maar Tziyon [Sion] heeft nauwelijks barensweeën gekregen, of zij baarde haar kinderen.”* ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 66:8).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:29-30

“Ik zal u van al uw onreinheden verlossen, Ik zal het koren roepen en het vermeerderen, en geen hongersnood over u brengen. Ja, Ik zal de vrucht van het geboomte en de opbrengst van het veld vermeerderen, opdat gij niet meer de smaad van hongersnood te dragen krijgt onder de volken.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Alles wat onzuiver is, zal Ik van jullie wegnemen. Op Mijn bevel zal het koren overvloedig groeien, niemand komt meer om van de honger. De bomen dragen rijke vruchten, de opbrengst van het land is overvloedig. De volken zullen je niet meer bespotten, want er zal geen hongersnood meer heersen in het land.”*

Als de Israëlieten verlost zijn van al hun zonden en van alles wat hen onrein maakt, dan zal de Eeuwige hen niet langer gebukt laten gaan onder misoogsten en hongersnoden, want de honger was immers één van de oordelen, die over hen waren gekomen vanwege hun slechte levenswandel en afgodendienst. Overal waar zij kwamen werden zij gediscrimineerd, veracht, vervolgd en in hun bewegingsvrijheid en in de uitoefening van hun beroepen beperkt, zodat elke dag een kwestie van overleven was. Toch als de Eeuwige hen eenmaal teruggebracht heeft uit de verstrooiing en zij zich weer in het land van hun vaders gevestigd hebben, zal Hij hen zegenen met grote oogsten. Hij zal het koren bevelen om overvloedig te groeien, de akkers zullen zo een rijke opbrengst geven en bomen dermate veel vrucht dragen, dat niet alleen het

hele volk Israël verzadigd zal zijn, maar dat het voedsel zelfs geëxporteerd kan worden naar alle landen van de hele wereld! Ook dat heeft de Eeuwige reeds duizenden jaren geleden beloofd: *“Er zal een tijd komen dat Israël wortelschiet, uitbot en bloeit en de hele wereld met haar vruchten vult!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 27:6, Het Boek). Nieuwe Bijbelvertaling: *“De tijd zal komen dat Jakob zal wortelen, dat Israël zal uitbotten en bloeien. En de vruchten van zijn oogst zullen de hele aardbodem bedekken.”*

Wie van onze voorouders had dit ooit voor mogelijk gehouden? Terwijl het land onder Turks, Brits en Arabisch bestuur nog slechts uit woestijnen, moerassen en kale rotsen bestond, is het sinds de terugkomst van de Joden zo vruchtbaar, dat het zelfs een toonaangevend exportland van landbouwproducten is geworden. Miljoenen kisten sinaasappelen en vele duizenden tonnen sharonvruchten, ananassen bananen en vele andere vruchten en groenten vinden gretig aftrek in de winkels en op de markten van de hele wereld. De Israëlische producten zijn zelfs befaamd om hun uitmuntende kwaliteit!

Maar de tegenstanders staan ook niet stil. Vol afgunst en haat lopen zij de winkels af om stickers te plakken op Israëlische producten en de consumenten op te roepen tot een boycot. Zij worden daarin helaas gesteund door de politiek. Maar de G'd van Israël ziet dit ook en Hij heeft het laatste woord. Wie aan Zijn volk komt, komt aan Hem!

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:31

“Dan zult gij terugdenken aan uw boze wandel en aan uw handelwijze, die niet goed was, en gij zult van uzelf walgen om uw ongerechtigheden en uw gruwelen.”

De Eeuwige zal de Israëlieten na hun terugkeer in het land tot een oprecht berouw brengen over hun zonden zoals Hij reeds eerder heeft aangekondigd: *“Daar zult gij terugdenken aan alle handel en wandel, waarmee gij u verontreinigd hebt, en van uzelf walgen om al de slechte daden die gij bedreven hebt.”* (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 20:43).

De eerste stap tot berouw is het ernstig nadenken over de zonden die men gepleegd heeft, de overtredingen, wandaden en afschuwelijke praktijken, de boze wegen die men bewandelt heeft. Als men ze één voor één de revue laat passeren en oprecht berouw toont, dan zal men zich diep schamen om deze schandelijke handelwijze. Zo zullen ook de Israëlieten een afschuw van zichzelf hebben en walgen van hun wangedrag en zij zullen tegen de Eeuwige zeggen: *“Wij hebben gezondigd, evenzeer als onze vaders, verkeerd gedaan, g'ddeloos gehandeld ... Zij dienden hun afgoden, die hun tot een valstrik werden, zij offerden hun zonen en hun dochters aan de boze geesten; ook vergoten zij onschuldig bloed, het bloed van hun zonen en dochters, die zij offerden aan de afgoden van Kanaän, zodat het land door bloedschuld werd ontwijfd. Zij verontreinigden zich door hun werken, pleegden overspel door hun daden. Toen ontbrandde de toorn van de Eeuwige tegen Zijn volk, en Hij gruwde van Zijn erfdeel; Hij gaf hen in de macht der volken, zodat hun haters over hen heersten; hun vijanden verdrukten hen, zodat zij zich kromden onder hun macht. Vele malen redde Hij hen, maar zij waren weerspanning in hun voornemen, zodat zij wegzonken in hun ongerechtigheid. Maar, als Hij hun benauwdheid zag, wanneer Hij hun gejammer hoorde, dan gedacht Hij te hunnen gunste aan Zijn verbond, en had deernis naar Zijn grote goedertierenheid. Dan deed Hij hen barmhartigheid vinden bij allen die hen als gevangenen hadden weggevoerd. Verlos ons, Eeuwige, onze G'd, verzamel ons weder uit de volken, opdat wij Uw heilige naam loven, ons beroemen in Uw lof. Geloofd zij de Eeuwige, de G'd Israëls, van eeuwigheid en tot eeuwigheid, en al het volk zegge: Amen. Halleluja!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 106:6 en 36-48).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:32

“Niet om uwentwil doe Ik het, luidt het woord van Adonai haShem; weet dat wel! Schaamt u en wordt schaamrood over uw wandel, huis Israëls.”

Nogmaals prent de Eeuwige hen in, dat Hij dit alles niet omwille van hen doet, maar ter wille van Zijn naam. Dat moeten ze goed beseffen en tot zich laten doordringen: *“Weet dus dat de Eeuwige, uw G'd, u dit goede land niet in bezit geeft wegens uw gerechtigheid; gij zijt immers een hardnekkig volk! Denk eraan, vergeet het niet, hoe gij in de woestijn de Eeuwige, uw G'd,*

vertoorned hebt; van de dag af, dat gij uit het land Egypte getrokken zijt, tot gij kwaamt op deze plaats, zijt gij weerspanning geweest tegen de Eeuwige. Vooral bij Horeb hebt gij de Eeuwige vertoorned, ja, zo vertoorned werd de Eeuwige op u, dat Hij u wilde verdelgen!” (דְּבָרִים D'varim [Deuteronomium] 9:6-8). “En gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben, wanneer Ik ter wille van Mijn naam niet met u doen zal naar uw verkeerde wandel en naar uw verdorven handel, huis Israëls, luidt het woord van Adonai haShem.” (יְחֵזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 20:44).

יְחֵזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:33-34

“Zo spreekt Adonai haShem: Wanneer Ik u reinig van al uw ongerechtigheden, zal Ik de steden weer bevolken en zullen de puinhopen herbouwd worden. Het verwoeste land zal weer worden bewerkt, in plaats van een woestenij te zijn voor het oog van iedere voorbijganger.”

Het is een bijbels principe, dat op de verklaring van twee of drie getuigen een zaak zal vaststaan. Zo wordt ook deze profetie van Ezechiël bevestigd door de profeten Jesaja en Amos: “De woestijn en het dorre land zullen zich verblijden, de steppe zal juichen en bloeien als een narcis (Statenvertaling: roos) ... want in de woestijn zullen wateren ontspringen en beken in de steppe, en het gloeiende zand zal tot een plas worden en het dorstige land tot waterbronnen; waar de jakhalzen verblijven en legeren, zal gras met riet en biezen zijn.” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 35:1 en 6-7). “En de uwen zullen de overoude puinhopen herbouwen, de grondvesten van vorige geslachten zult gij herstellen, en men zal unoemen: Hersteller van bressen, Herbouwer van straten.” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 58:12). “Zie, de dagen komen, luidt het woord van de Eeuwige, dat de ploeger zich aansluit bij de maaier en de druiventreder bij hem die het zaad strooit; dan zullen de bergen druipen van jonge wijn en al de heuvelen daarvan overvloeien. Ik zal een keer brengen in het lot van Mijn volk Israël: verwoeste steden zullen zij herbouwen en bewonen; wijngaarden zullen zij planten en de wijn ervan drinken; boomgaarden zullen zij aanleggen en de vrucht daarvan eten. Dan zal Ik hen planten in hun grond, en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit de grond die Ik hun gegeven heb, zegt de Eeuwige, uw G'd!” (עמוס Amos [Amos] 9:13-15).

Zoals we al in het eerste deel van deze studie hebben geconstateerd gaat deze profetie in onze dagen voor de ogen van een ieder letterlijk in vervulling. Natuurlijk is het gloeiende zand niet zomaar uit het niets tot een plas geworden en de woestijn begon ook niet eensklaps uit zichzelf te bloeien als een roos. Daar moest keihard voor gewerkt worden! De beloften in deze profetieën waren immers ook niet bedoeld om passief achteroverleunend de wonderen af te wachten, die de Eeuwige in Zijn land voor Zijn volk zou doen, maar om de repatrianten aan te moedigen de handen uit de mouwen te steken om actief mee te werken aan de uitvoering daarvan. En dat hebben de Israëli's gedaan! Zij hebben het desolate land bewerkt en tot bloei gebracht, boomgaarden aangelegd, wijngaarden geplant en de verwoeste steden herbouwd.

יְחֵזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:35

“En men zal zeggen: Dit land dat verwoest was, is geworden als de hof van Eden; de steden die, verwoest en vernield, in puin lagen, zijn weer versterkt en bewoond.”

Ook dit wordt bevestigd door de profeten Jesaja en Jeremia: “Want de Eeuwige troost Sion, Hij troost al haar puinhopen; Hij maakt haar woestijn als Eden en haar wildernis als de hof van de Eeuwige; blijdschap en vreugde zullen er gevonden worden, loflied en geklank van gezang!” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 51:3). “Zo zegt de Eeuwige: In deze plaats, waarvan gij zegt: Zij is verwoest, mens noch dier is er, in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem die woest liggen, zonder mensen, zonder inwoners en zonder dieren, zal weer gehoord worden de stem der vreugde en de stem der vrolijkheid, de stem van de bruidegom en de stem der bruid, de stem van hen die zeggen: Looft Adonai Tz'va'ot [de Here der heerscharen], want de Eeuwige is goed, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid! terwijl zij lofoffers in het huis des Heren brengen; want Ik zal in het lot van het land een keer brengen, zodat het wordt als tevoren, zegt de Eeuwige!” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 33:10-11).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:36

“Dan zullen de volken die om u heen overgebleven zijn, weten, dat Ik, de Eeuwige, herbouwd heb wat vernield was en beplant heb wat verwoest was. Ik, de Eeuwige, heb het gesproken en Ik zal het doen!”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Dan zullen de volken om je heen beseffen dat Ik de Eeuwige ben! Ik zal weer opbouwen wat verwoest was en beplanten wat verwilderd was. Wat Ik, de Eeuwige, gezegd heb, zal Ik ook doen!”* Eens zullen de Arabische buurvolken erkennen en beseffen, dat de Eeuwige zelf, de G'd van Israël, het is, die de grote wonderen in Zijn land doet. Tot nu toe is dit nog niet tot hen doorgedrongen en maken de Israëli's daarom het leven zuur, maar de tijd zal komen dat zij zich zullen realiseren dat het herstel van Israël geen mensenwerk is, maar dat dit het werk van de Eeuwige zelf is, gelijk geschreven staat: *“Ik zal op kale heuvels rivieren doen ontspringen en bronnen te midden der valleien; Ik zal de woestijn tot een waterplas maken en het dorre land tot waterbronnen. Ik zal in de woestijn ceder, acacia, mirt en olijfwilg zetten; Ik zal in de wildernis cypres naast plataan en denneboom planten, opdat men zie en tevens erkenne, bedenke en tevens begrijpe, dat de hand van de Eeuwige dit gedaan en de Heilige Israëls het geschapen heeft!”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 41:18-20). En Hij bekrachtigt dit met de woorden: *“Wat Ik, de Eeuwige, gezegd heb, zal Ik ook doen!”* Een deel van deze profetie is al in onze dagen in vervulling gegaan terwijl niemand dit ooit voor mogelijk had gehouden. Waarom zou men eraan twifelen dat de Eeuwige ook de rest kan en zal vervullen?

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:37

“Zo zegt Adonai haShem: Ook dit zal Ik Mij door het huis Israëls laten afsmecken om hun te doen: Ik zal hen zo talrijk aan mensen maken als een kudde schapen.”

De Eeuwige heeft het weliswaar beloofd om te doen en Hij zal het ook doen, maar Hij wil erom verzocht worden. Hij wil Zich door het huis Israëls laten afsmecken om het te doen, want door erom te bidden erkennen zij hun afhankelijkheid van Hem en spreken zij hun waardering uit voor hetgeen Hij voor hen doet: *“Dan zult gij Mij aanroepen en heengaan en tot Mij bidden, en Ik zal naar u horen; dan zult gij Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij vraagt met uw ganse hart. Dan zal Ik Mij door u laten vinden, luidt het woord van de Eeuwige, en in uw lot een keer brengen; dan zal Ik u verzamelen uit alle volkeren en van alle plaatsen waarheen Ik u verstoten heb, luidt het woord van de Eeuwige, en u terugbrengen naar de plaats vanwaar Ik u in ballingschap heb doen wegvoeren!”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 29:12-14). *“Dan zal het loflied uit hun midden opstijgen, vreugdedegedruis; Ik zal hen vermeerderen en zij zullen niet verminderen; Ik zal hen tot eer brengen en zij zullen niet veracht zijn!”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 30:19). *“Voorzeker zal Ik u, o Ya'aqov [Jakob], in uw geheel bijeenbrengen, voorzeker vergaderen het overblijfsel van Israël. Ik zal hen bijeenbrengen als schapen in een kooi, als een kudde in het midden der weide. Het zal er gonzen van mensen!”* (מיכה Micha [Micha] 2:12).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 36:38

“Zo vol als met een kudde offerschapen, als met de kudde schapen op Jeruzalems feesten, zo vol zullen de verwoeste steden zijn met mensenkudden. En zij zullen weten, dat Ik de Eeuwige ben!”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Zo vol als Jeruzalem op hoogtijdagen is met heilige offerdieren, zo vol met mensen zullen de steden zijn die nu in puin liggen. En ze zullen beseffen dat Ik de Eeuwige ben!”* Dan zullen zij vol blijdschap en dankbaarheid zeggen: *“U komt naar ons toe en geeft ons land een overvloedige oogst. U maakt ons rijk! De beek van G'd is gevuld met water. U laat het koren groeien, zoals U alles laat groeien. U geeft het water op de akkers, doordrenkt de voren op het land. Uw regen laat onze gewassen groeien. U zegent de gewassen. Door Uw goedheid wordt onze oogst bekrond; U geeft ons overvloed! De rijpe gewassen golven op de akker; de heuvels juichen over U! De vruchtbare streken zijn bezaaid met kudden; in de dalen groeit welig het koren. Heel het land jubelt en zingt: Heel deze overvloed is er dank zij U!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 65:10-14, Het Boek). Amen!